

Van Directie
Aan Algemeen Bestuur VRGZ
Datum Maart 2024
Onderwerp Voorstel aanpak heroverweging kostenverdeelssystematiek

Voorstel

Doel

Dit voorstel is opgesteld ten behoeve van de vergadering van het algemeen bestuur VRGZ 7 maart 2024 met als doel:

1. Het algemeen bestuur een besluit laten nemen over het uitvoeren van een onderzoek naar het mogelijk actualiseren of aanpassen van de kostenverdeelssystematiek binnen de Veiligheidsregio Gelderland-Zuid.
2. Het algemeen bestuur een besluit te laten nemen over de looptijd en organisatie van dit traject.

Huidige situatie kostenverdeelssystematiek

De kosten die gerelateerd zijn aan de Veiligheidsregio Gelderland-Zuid worden deels gefinancierd met een bijdrage door de Rijksoverheid en deels worden deze kosten gedragen door gemeenten in de veiligheidsregio. Deze kosten (gemeentelijke bijdrage) worden volgens een bepaalde systematiek verdeeld over de gemeenten.

In 2014-2016 heeft het bestuur zich gebogen over de mogelijkheden voor een nieuwe kostenverdelersleutel voor de gemeenten van de VRGZ. Een bestuurlijke commissie adviseerde een verdeling aan te houden naar rato van de verhoudingen in het cluster brandweer en rampenbestrijding in het gemeentefonds. Na daaropvolgende gesprekken koos het algemeen bestuur voor een combinatie van de tot dan toe geldende methodiek (inwonerbijdrage 12% en historische kosten 88%) en het bovengenoemde advies. De combinatie van deze twee methoden, moest een dempend effect creëren ten opzichte van geheel overgaan op de verdeling in het gemeentefonds. Aanvullend werd besloten het negatieve effect voor een gemeente te maximaleren op € 150.000. Dit model is 1 januari 2017 ingegaan met een ingroeiperiode van 5 jaar. In 2021 is volledig op het model overgegaan.

Inmiddels is verzocht om opnieuw te kijken naar de huidige verdeelmethodiek. De gemeente West Betuwe heeft deze wens bij de bespreking van de begroting 2023 (in juni 2022) geuit. In reactie hierop heeft het algemeen bestuur de gemeente uitgenodigd een voorstel te doen. Deze heeft vervolgens een externe partij, Gemeentekas, opdracht gegeven onderzoek te doen naar de huidige verdeelmethodiek. Hieruit zijn een aantal constatering naar voren gekomen. Eén van de constatering is dat de onderliggende parameters van de huidige methodiek de afgelopen 8 tot 10 jaar niet meer geactualiseerd zijn. Dit geldt bijvoorbeeld voor de gehanteerde inwoneraantallen en de bijdrage uit het gemeentefonds. De bijdrage aan de VRGZ wordt wel geïndexeerd, maar dit heeft geen effect op de verhouding tussen de bijdragen van de gemeenten.

In de zienswijze op de conceptbegroting 2024 en in het bespreking van de begroting 2024 door het Algemeen Bestuur heeft de gemeente West Betuwe nogmaals verzocht opnieuw te kijken naar de systematiek. In reactie daarop heeft het Algemeen Bestuur besloten in het eerste kwartaal van 2024 hierover met elkaar in gesprek te gaan.

Themabijeenkomst 25 januari en 26 februari 2024

Conform hetgeen in het AB afgesproken was, is een themabijeenkomst voor bestuursleden georganiseerd op 25 januari 2024. Vanwege afwezigheid van enkele leden op 25 januari is de bijeenkomst nogmaals georganiseerd op 26 februari 2024. Deze bijeenkomsten hadden beeldvorming en eerste meningsvorming over een mogelijk vervolg als doel. Daartoe hebben de bestuursleden toelichting gekregen op de huidige systematiek en op de constatering van het onderzoek naar de kostenverdeelsystematiek dat in opdracht van gemeente West Betuwe is uitgevoerd.

Tijdens deze bijeenkomsten op 25 januari en 26 februari, constateerden de bestuursleden op basis van de presentatie en de daarop volgende discussie, dat er voldoende aanleiding bestaat om nader onderzoek te laten doen naar de huidige kostenverdeelsystematiek en de mogelijke aanpassing of actualisatie daarvan.

De opdracht is verstrekt aan de directie VRGZ om een voorstel op te stellen om dit proces van onderzoek naar en mogelijk aanpassing of actualisatie van de verdeelsystematiek vorm te geven en dit voor te leggen aan het AB VRGZ op 7 maart 2024.

De bestuursleden hebben daarbij aangegeven dat zij het belangrijk vinden dat de ontwikkelingen omtrent de vastgoedportefeuille en de financiële consequenties daarvan in de tijd samenlopen met de gesprekken over de kostenverdeelsystematiek. Gezien de samenhang en complexiteit van bovenstaande ontwikkelingen is afgesproken dat erop gericht wordt de besluitvorming op beide onderwerpen gelijktijdig te laten verlopen, maar de inhoud te scheiden. Een eerste bestuurlijke bijeenkomst over de ontwikkelingen rondom huisvesting staat gepland voor 4 april 2024.

Voorstel

Onderstaand is een voorstel voor de aanpak van het uitvoeren van een onderzoek naar het mogelijk actualiseren of aanpassen van de kostenverdeelsystematiek binnen de Veiligheidsregio Gelderland-Zuid.

Fasen en tijdslijn

Het voorgestelde plan van aanpak bestaat uit de volgende fasen:

	Periode	Activiteit
1	AB VRGZ 7 maart 2024	Besluit AB VGRZ tot uitvoering van een onderzoek naar het mogelijk actualiseren of aanpassen van de kostenverdeelsystematiek binnen de Veiligheidsregio Gelderland-Zuid
2	april /juni 2024	Verbreding onderzoek naar huidige methodiek en uitvoering daarvan a. Inventarisatie bijzonderheden bij andere gemeenten b. Completeren evaluatie
3	AB VGRZ	Reikwijdte van te onderzoeken alternatieven bepalen (besluit AB)

	4 juli 2024	
4	juli/augustus	Alternatieven doorrekenen
5	augustus/oktober 2024	Alternatieven en effect voor individuele gemeenten presenteren aan de bestuurder en ambtenaren (ronde langs gemeenten) a. Presentatie van gemeentelijk effect per gemeente (rest anoniem) en duiding per gemeente b. Ophalen van reacties
6	november + AB december	- Bestuurlijke conferentie over de alternatieven - Keuze (voorgenomen besluit) voor methodiek AB VRGZ december 2024 - Voorgenomen besluit voorleggen aan gemeenteraden (cf. ontwerp GR art. 11a)
7	Jan / Feb	- Zienswijze periode gemeenteraden - Regionale raadinformatie-bijeenkomsten over a) kostenverdeelssystematiek en b) huisvesting
8	2025	De keuze wordt opgenomen in de begroting 2026. Hierbij geldt het reguliere proces waarbij de raden in de gelegenheid zijn een zienswijze op de begroting uit te brengen.

Organisatie

Tijdens de bespreking van 25 januari 2024 hebben de bestuurders de wens uitgesproken dat het belangrijk is dat gemeenten goed worden meegenomen in dit proces. Dat geldt voor de ambtenaren van de gemeenten en voor de gemeenteraden. Met oog hierop wordt de volgende organisatie voorgesteld:

- a. Een bestuurlijke procesbegeleidingsgroep wordt opgericht bestaande uit een aantal bestuurders (nader te bepalen). Deze wordt ondersteund door de VRGZ. De opdracht van deze procesbegeleidingsgroep is het proces te begeleiden en voorstellen te toetsen of ze 'rijp' zijn voor behandeling in het AB. Specifiek aandachtspunt voor deze begeleidingsgroep is samenspraak met de gemeenteraden en het 'zwaluwstaarten' van het traject over de kostenverdeelssystematiek met het project huisvesting.
- b. Een ambtelijke werkgroep wordt opgericht bestaande uit de betrokken ambtenaren van alle gemeenten in de Veiligheidsregio Gelderland-Zuid. De opdracht van deze werkgroep is te komen tot een integraal advies met betrekking tot de kostenverdeelssystematiek.
- c. De gemeenteraden zullen worden betrokken door het actief informeren middels o.a. raadsinformatiebijeenkomsten. Het besluit zal worden voorgelegd ter zienswijze.
- d. Uitvoering onderzoek en begeleiding proces door Gemeentekas, Dhr. G.J. Bosland.

Aandachtspunten

- Met bovenstaande fasen zal dit traject in 2024 worden doorlopen met afronding eind 2024. Gezien deze tijdlijn met afronding aan het eind van 2024, zal het niet mogelijk zijn de uitkomst mee te nemen en concretiseren in effecten in de kaderbrief 2026 welke na de zomer wordt opgesteld. Wel zal in de kaderbrief 2026 informatie worden opgenomen over het proces. Door het proces af te ronden in 2024 kan de keuze van het AB met betrekking tot de gewenste systematiek wel worden meegenomen in de begroting 2026.
- Bestuursleden hebben de wens uitgesproken dat het traject rondom de kostenverdeelssystematiek in de tijd verbonden wordt aan het traject rondom de ontwikkeling van het vastgoed van de VGRZ. Dit betreft de koppeling in de tijd, niet de inhoudelijke verbinding tussen de twee thema's.

